

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Alkavan hallituskauden talouspoliittiset haasteet: Mikä on muuttunut neljässä vuodessa?

Sami Yläoutinen
Jyväskylä, 3.8.2015

Esitys

- Julkisen talouden tila ja näkymät...
 - ... maailmalla
 - ... Suomessa
- Talouspoliittiset haasteet ja VM:n virkamiesnäkökulma
- Hallitusohjelma
- Lopuksi

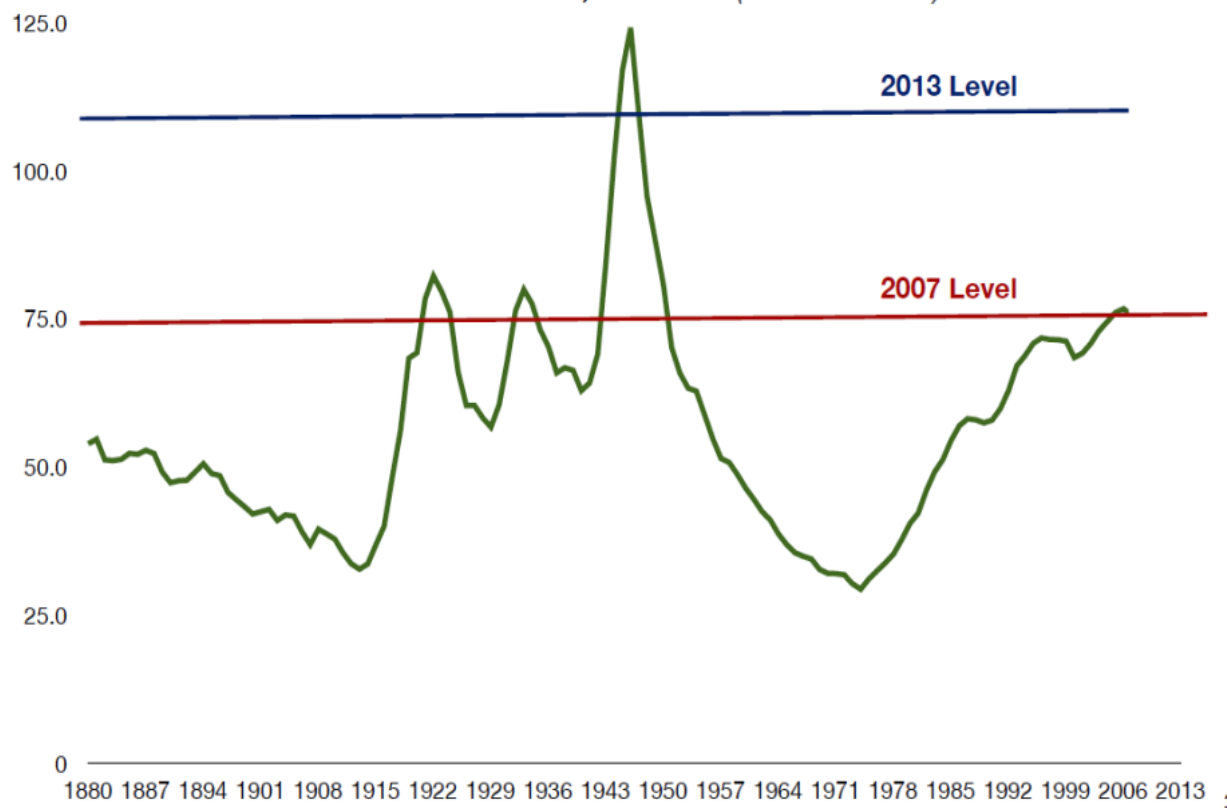

Julkisen talouden tila ja näkymät maailmalla...

Julkisen talouden velkasuhde (kehittyneet taloudet)

Figure 1. General Government Gross Debt
Advanced Economies, 1880-2013 (Percent of GDP)

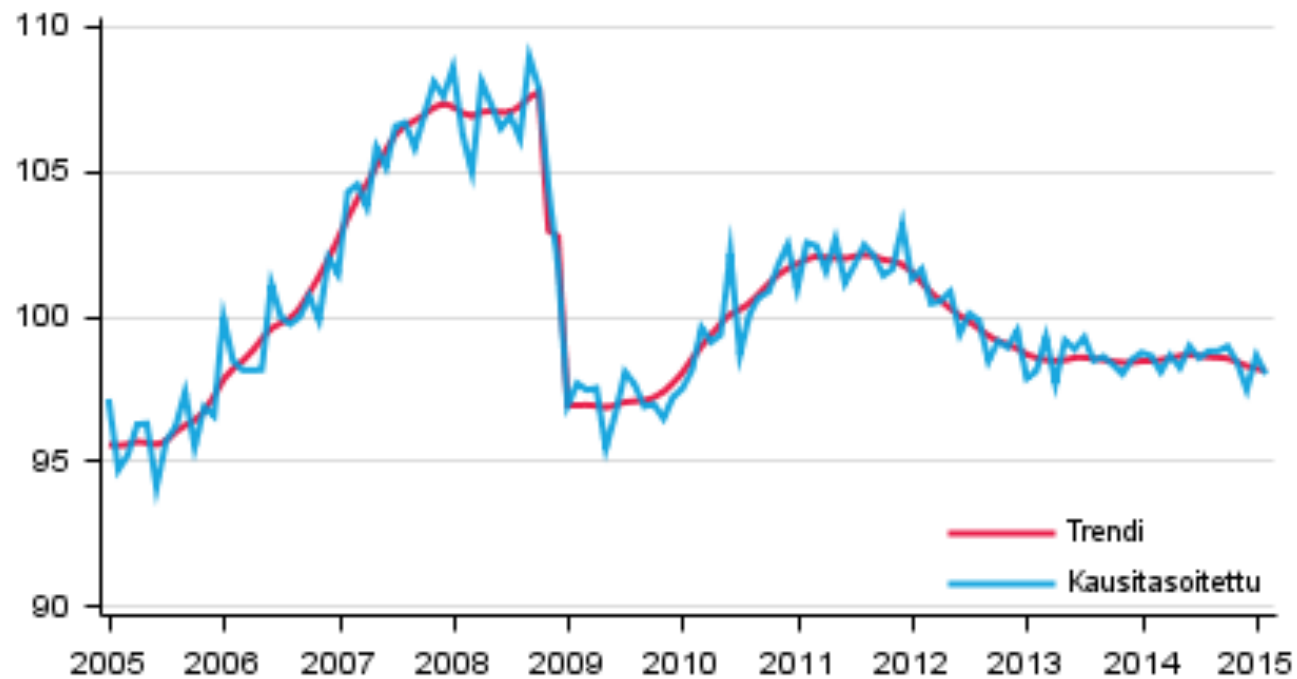

... ja Suomessa

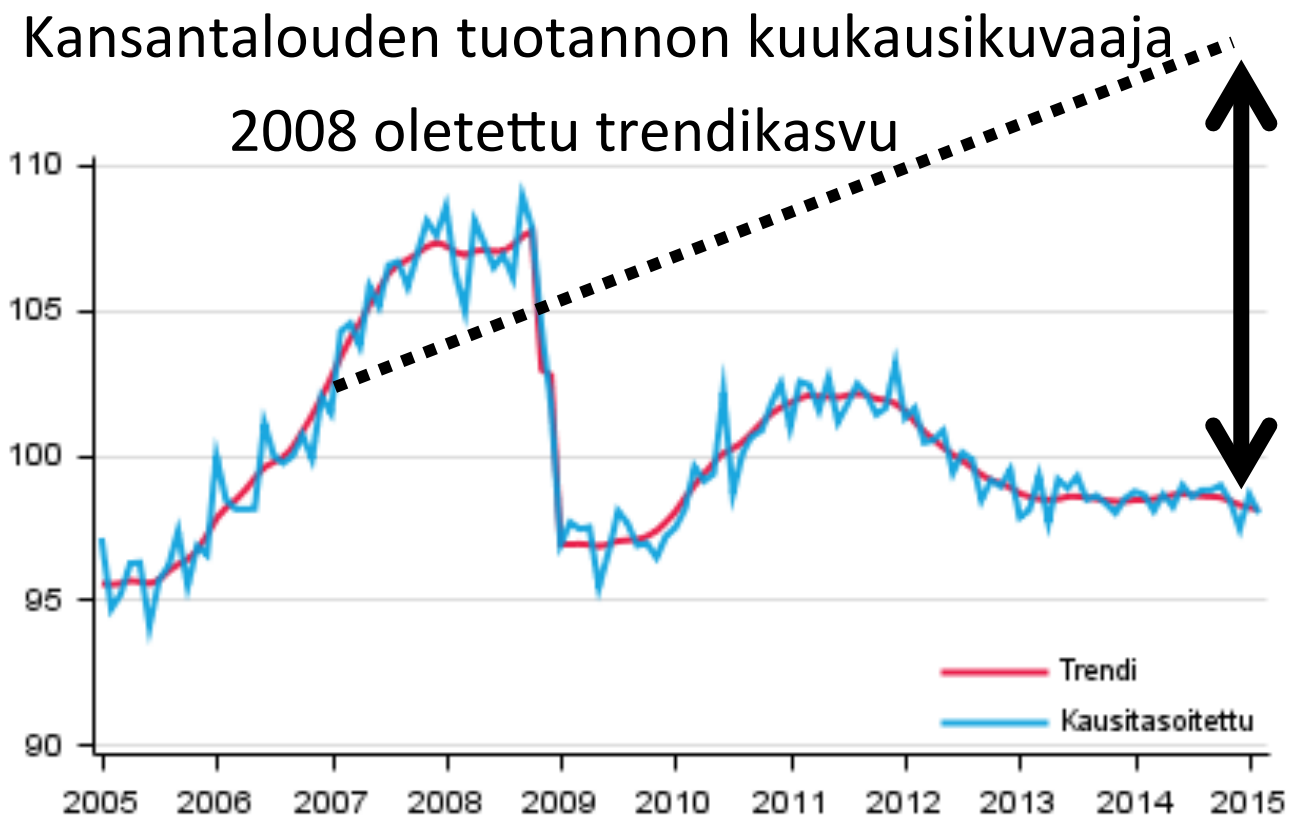
Odotukset vs. todellisuus: BKT

Kansantalouden tuotannon kuukausikuvaaja

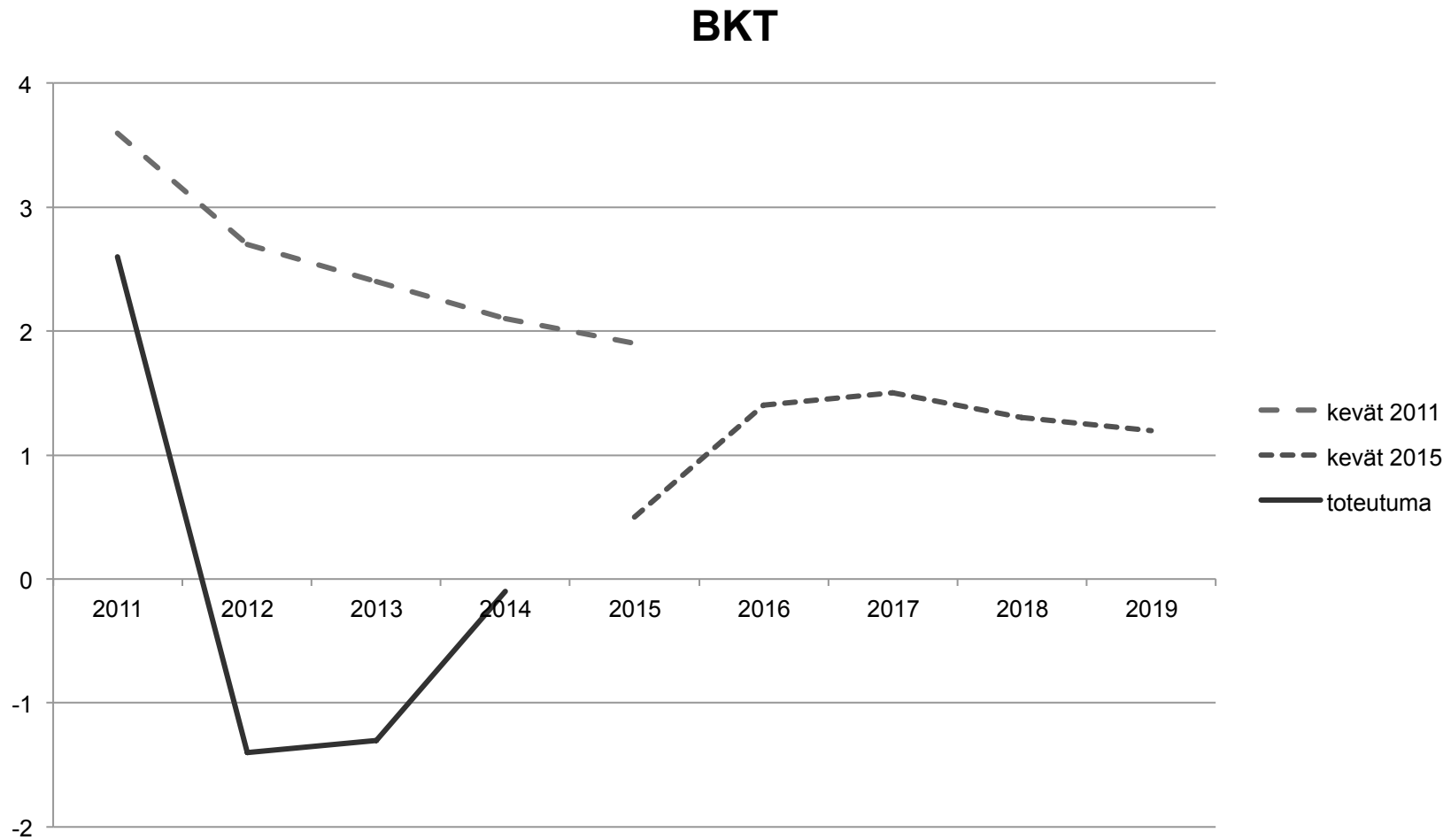

Odotukset vs. todellisuus: BKT

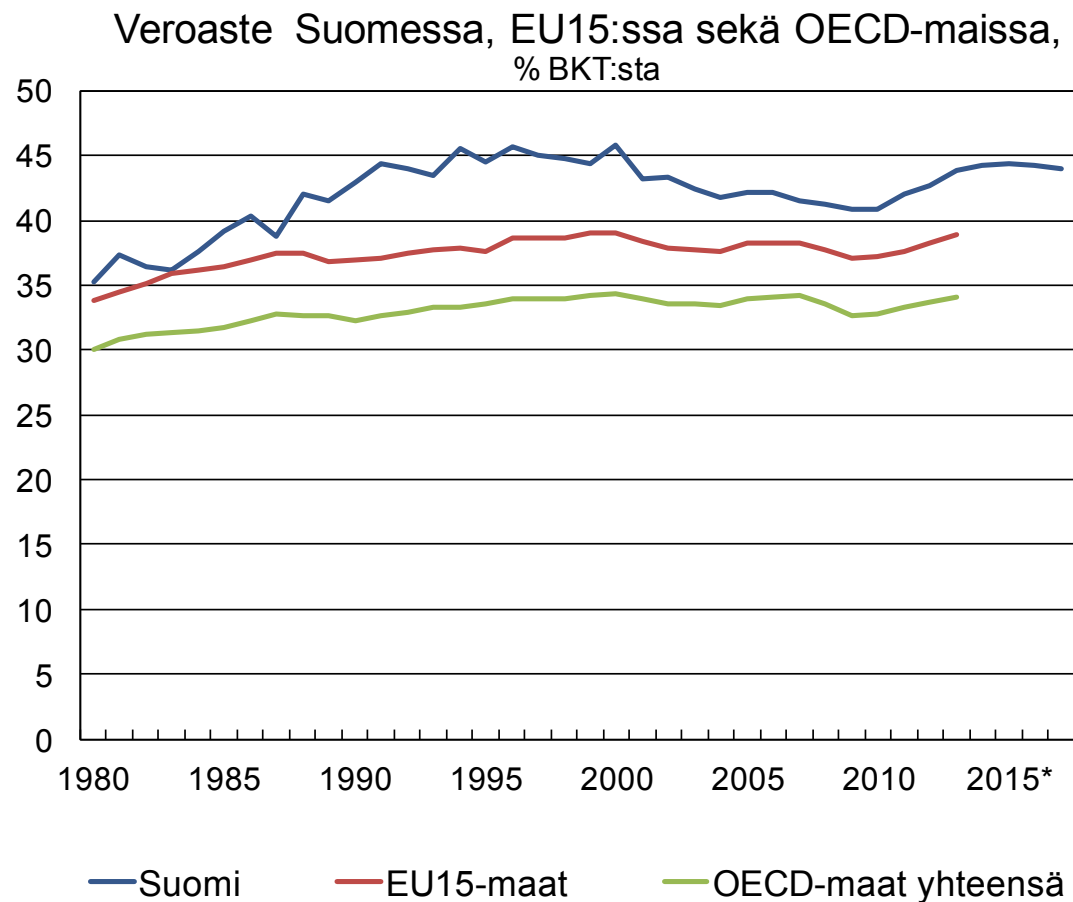

Odotukset vs. todellisuus: BKT

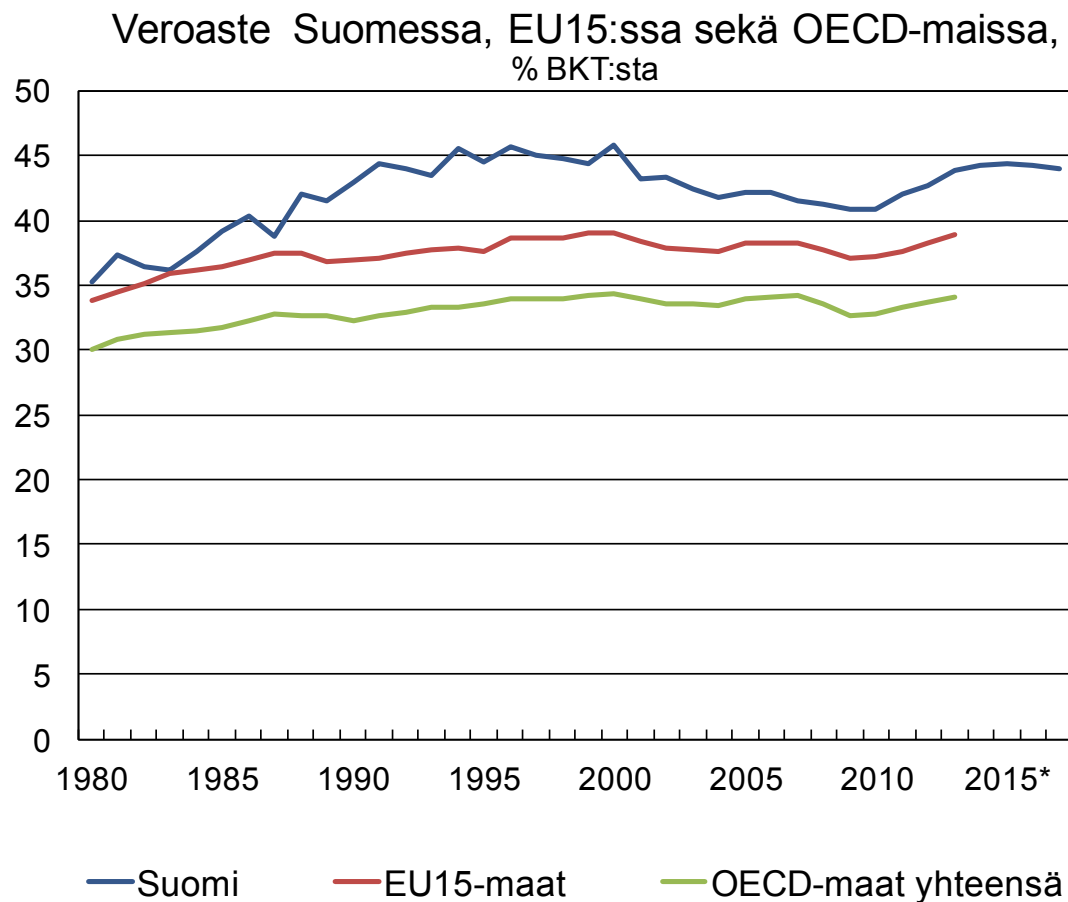
Odotukset vs. todellisuus: verotulot

Lähde: Tilastokeskus, VM, OECD

Odotukset vs. todellisuus: verotulot

Lähde: Tilastokeskus, VM, OECD

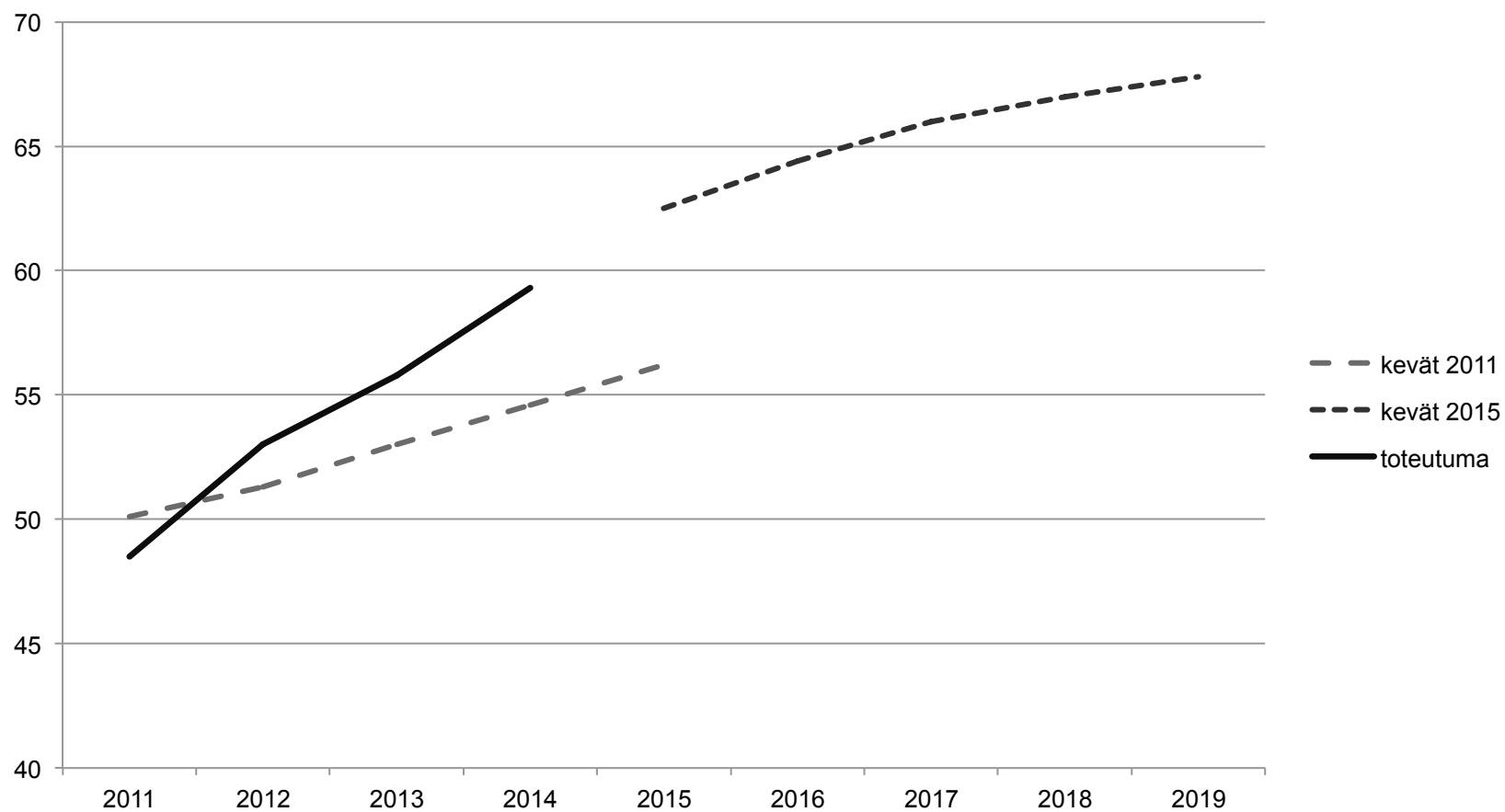
Kun veroaste n. 45 % ja
BKT n. 200 mrd. €, niin
verotulot n. 90 mrd. €

Jos BKT olisi kehittynyt
2008 arvion mukaisesti,
verotulot olisivat nyt
10 – 15 mrd. € suuremmat

Odotukset vs. todellisuus: velka

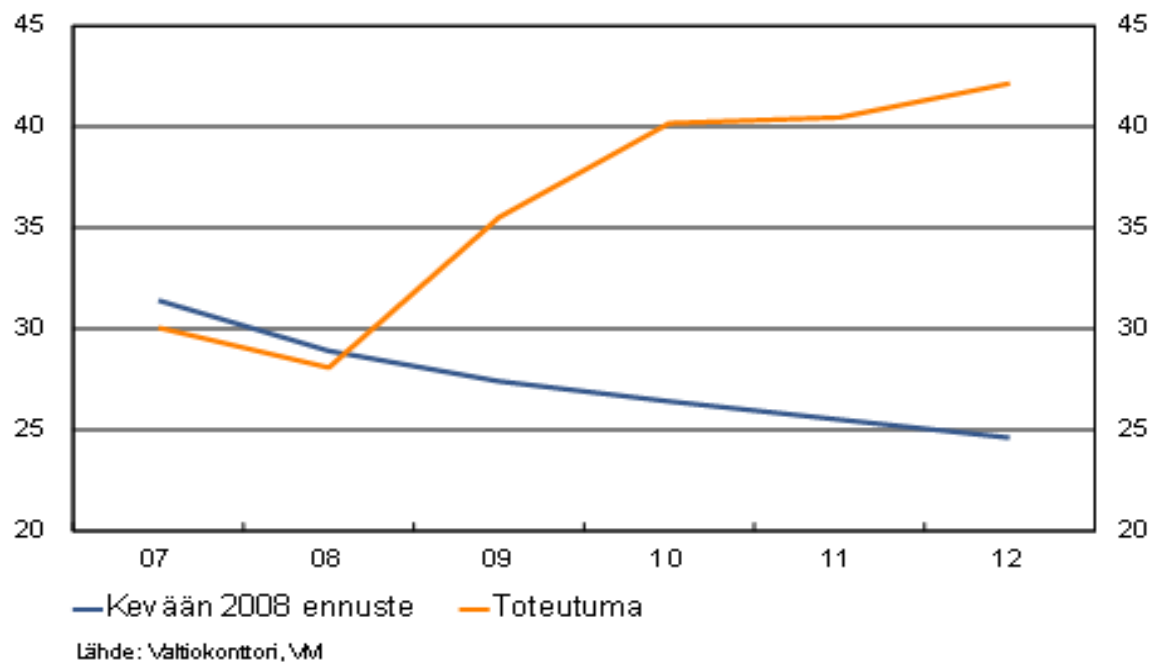
Julkinen velkasuhde

Odotukset vs. todellisuus: velka

Valtion velkasuhde

2014 nollakasvua, 2015 ennustetta laskettu alle 0,5 %:iin, 2016 alkaen talous trendiuralla

Keskeiset ennusteluvut

	2014* mrd. euroa	2012	2013*	2014*	2015**	2016**	2017**
		määrän muutos, prosenttia					
Bruttokansantuote markkinahintaan	204	-1,4	-1,3	0,0	0,3	1,4	1,4
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	77	1,6	-1,6	-1,4	1,1	3,4	3,8
Kokonaistarjonta	281	-0,6	-1,4	-0,4	0,5	1,9	2,0
Tavaroiden ja palvelujen vienti	76	1,2	-0,7	-0,7	0,3	3,3	3,7
Kulutus	164	0,4	-0,2	0,0	0,9	0,7	0,7
yksityinen	113	0,3	-0,6	-0,1	1,2	0,8	0,8
julkinen	51	0,5	0,6	0,2	0,2	0,3	0,4
Investoinnit	41	-2,2	-5,3	-5,1	-1,0	4,6	4,2
yksityiset	32	-3,2	-7,3	-6,5	-2,0	5,7	5,4
julkiset	8	2,6	4,0	0,6	3,2	0,3	-0,2
Kokonaiskysyntä	281	-0,6	-1,1	-0,7	0,4	1,9	2,0
kotimainen kysyntä	205	-1,2	-1,3	-0,7	0,4	1,4	1,4

2015: kulutus ja vienti hennossa kasvussa, investoinnit supistuvat edelleen

Keskeiset ennusteluvut

	2014* mrd. euroa	2012	2013*	2014*	2015**			2017**
					2016**	määrän muutos, prosenttia		
Bruttokansantuote markkinahintaan	204	-1,4	-1,3	0,0	0,3	1,4	1,4	
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	77	1,6	-1,6	-1,4	1,1	3,4	3,8	
Kokonaistarjonta	281	-0,6	-1,4	-0,4	0,5	1,9	2,0	
Tavaroiden ja palvelujen vienti	76	1,2	-0,7	-0,7	0,3	3,3	3,7	
Kulutus	164	0,4	-0,2	0,0	0,9	0,7	0,7	
yksityinen	113	0,3	-0,6	-0,1	1,2	0,8	0,8	
julkinen	51	0,5	0,6	0,2	0,2	0,3	0,4	
Investoinnit	41	-2,2	-5,3	-5,1	-1,0	4,6	4,2	
yksityiset	32	-3,2	-7,3	-6,5	-2,0	5,7	5,4	
julkiset	8	2,6	4,0	0,6	3,2	0,3	-0,2	
Kokonaiskysyntä	281	-0,6	-1,1	-0,7	0,4	1,9	2,0	
kotimainen kysyntä	205	-1,2	-1,3	-0,7	0,4	1,4	1,4	

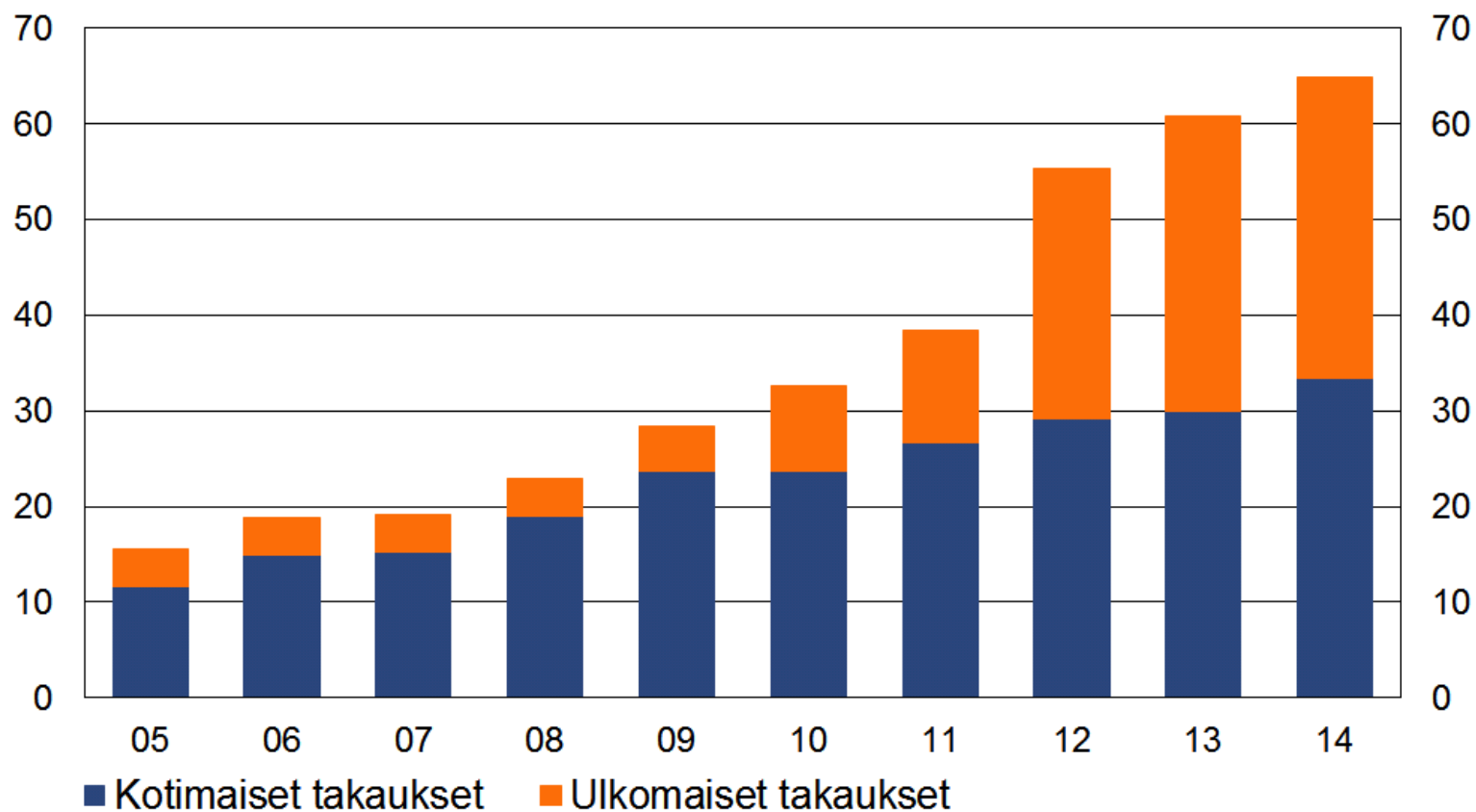
Talousahdingon takana heikko vientikehitys ja (siksi) vähäiset investoinnit

Keskeiset ennusteluvut

	2014* mrd. euroa	2012	2013*	2014*	2015**	2016**	2017**
		määrän muutos, prosenttia					
Bruttokansantuote markkinahintaan	204	-1,4	-1,3	0,0	0,3	1,4	1,4
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	77	1,6	-1,6	-1,4	1,1	3,4	3,8
Kokonaistarjonta	281	-0,6	-1,4	-0,4	0,5	1,9	2,0
Tavaroiden ja palvelujen vienti	76	1,2	-0,7	-0,7	0,3	3,3	3,7
Kulutus	164	0,4	-0,2	0,0	0,9	0,7	0,7
yksityinen	113	0,3	-0,6	-0,1	1,2	0,8	0,8
julkinen	51	0,5	0,6	0,2	0,2	0,3	0,4
Investoinnit	41	-2,2	-5,3	-5,1	-1,0	4,6	4,2
yksityiset	32	-3,2	-7,3	-6,5	-2,0	5,7	5,4
julkiset	8	2,6	4,0	0,6	3,2	0,3	-0,2
Kokonaiskysyntä	281	-0,6	-1,1	-0,7	0,4	1,9	2,0
kotimainen kysyntä	205	-1,2	-1,3	-0,7	0,4	1,4	1,4

Kotimaan vs. ulkomaan toiminnan piirissä syntyneet vastuut (mrd. e)

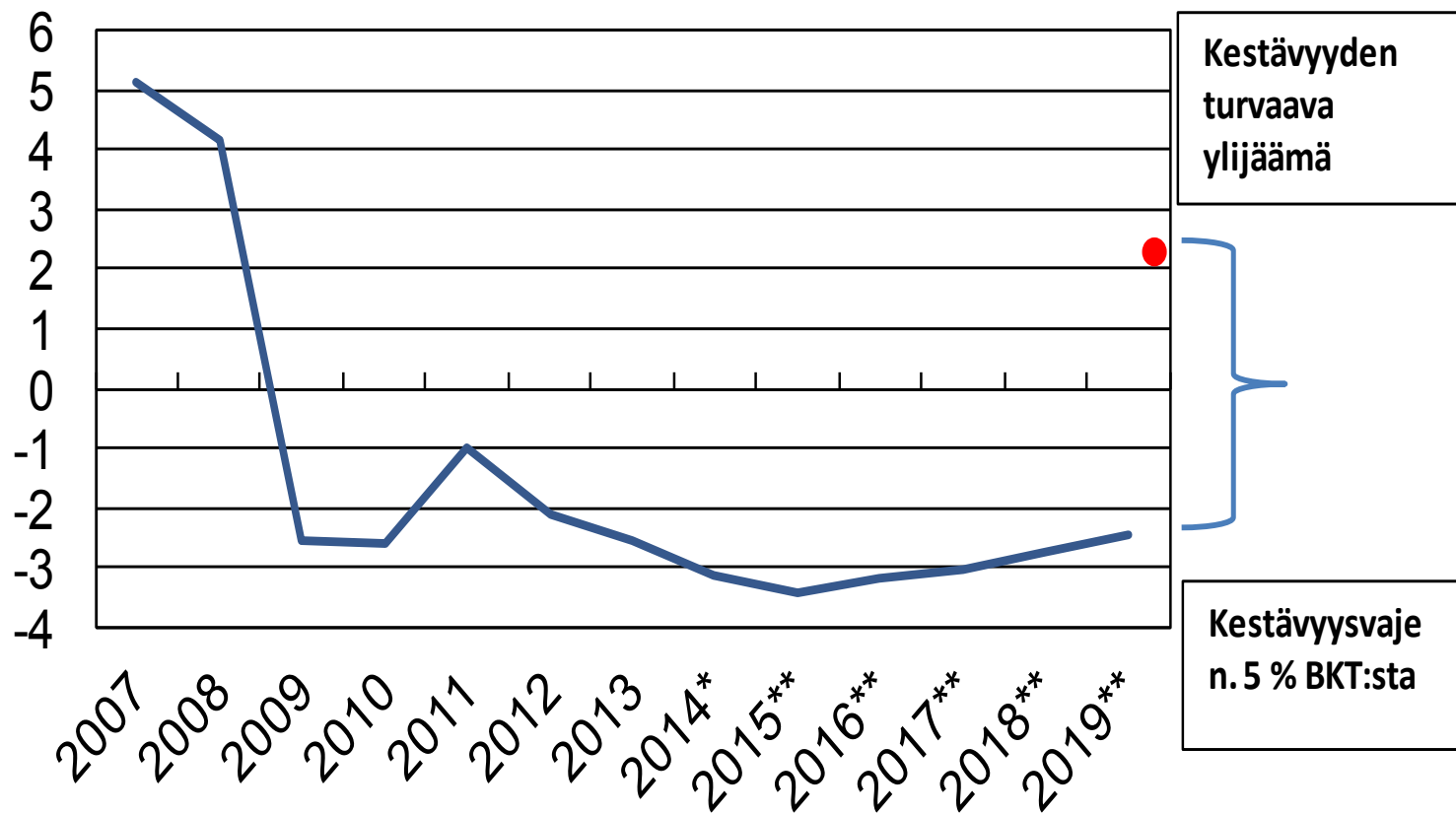

Kotimaa sis. Finnvera, opintolainat, valtion rahastot, muut takaukset. Ulkomaat sis. ERVV, SP, pääomavastuut. Pääomavastuiden osalta v. 2005-2007 käytetty v.2008 vastuita.

Lähde: VM, TEM, OM, Valtiokonttori

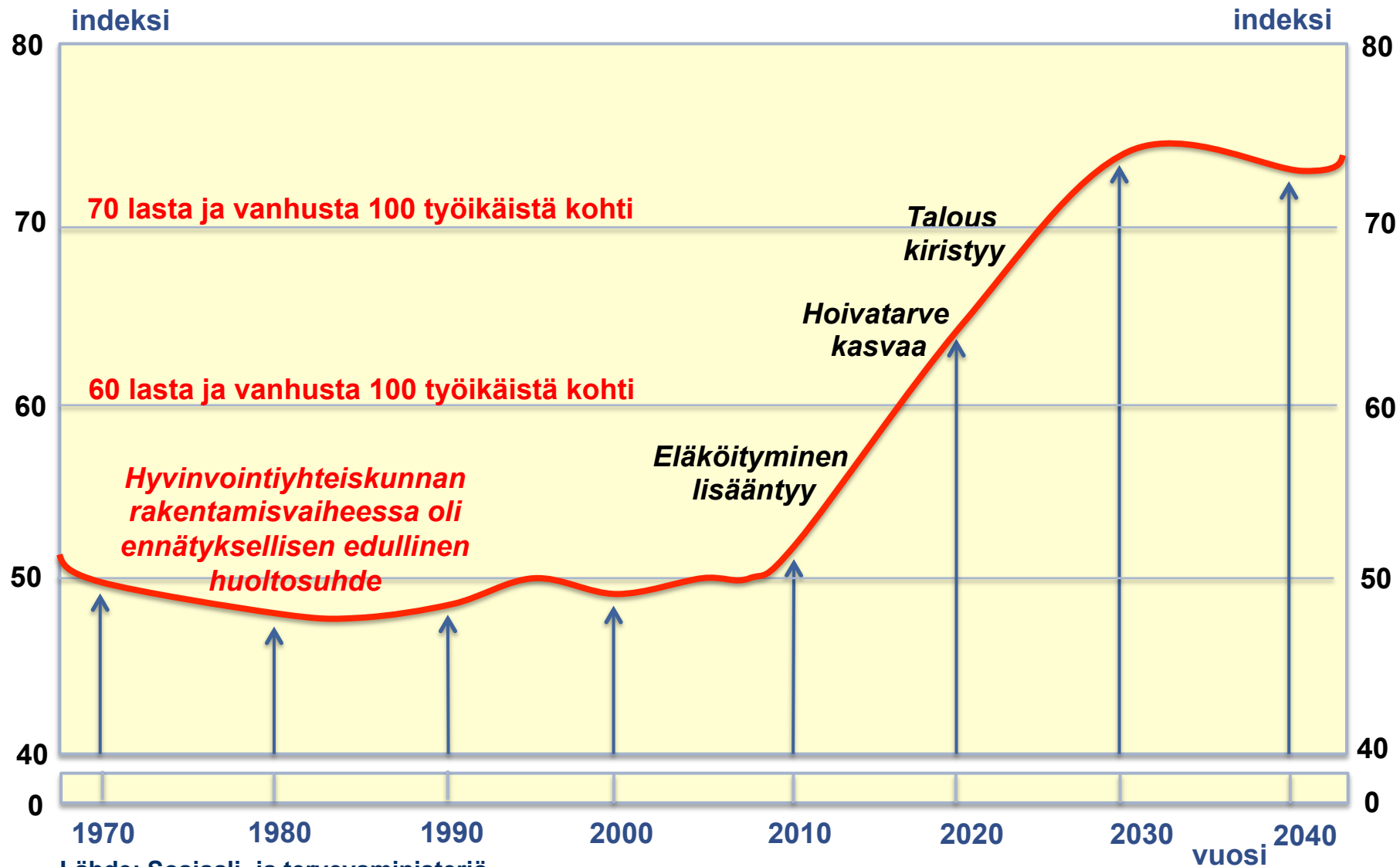
Julkisyhteisöjen rahoitusasema, % BKT:sta

— Julkisyhteisöjen rahoitusasema

Lähde: Tilastokeskus, VM

Väestö vanhenee ja huoltosuhde heikkenee

Lähde: Sosiaali- ja terveysministeriö

Terveys- ja hoivamenot kasvavat

Menoerä	v. 2009 M€	v. 2010	v. 2020	v. 2030
SOSIAALIPALVELUT	5005	100	121	148
- lasten päivähoito	2560	100	106	104
- vanhainkodit	974	100	141	204
- kotipalvelut	741	100	133	182
- palveluasuminen (arvio)	730	100	136	193
TERVEYSPALVELUT	9307	100	115	133
- erikoissairaanhoido	5545	100	112	125
- perusterveydenhuolto	3762	100	119	145
KOULUTUSPALVELUT	7006	100	99	103
- esiopetus	305	100	108	108
- perusopetus	4122	100	104	108
- lukiokoulutus	641	100	89	96
- ammatillinen koulutus	1467	100	95	98
- ammattikorkeakoulut	471	100	96	94

Lähde: Sosiaali- ja terveysministeriö

VM:n virkamiesnäkökulma ja talouspoliittiset haasteet

Julkisen talouden vakauttaminen

- Julkisen talouden (valtio + kunnat) **rahoitusaseman vahvistaminen**: 6 mrd. e
- Julkisen talouden **velkasuhteen kääntäminen selvään laskuun** hallituskauden kuluessa
- Lisäksi päätökset muista julkisen **talouden kestävyysvajeen** umpeen kuromiseksi tarvittavista pidemmällä aikavälillä vaikuttavista uudistuksista: 4 mrd. e pitkällä aikavälillä.

Julkisen talouden vakauttaminen

- Finanssipolitiikan sopeutustoimista tulisi **päättää euromääräisesti koko vaalikaudeksi.**
- Tavoitteet asetettava riittävän **kunnianhimoisesti jotta voidaan välttyä lisäsopeutukselta**, johon on päättyvällä vaalikaudella toistuvasti jouduttu.
- Päätökset kirjataan **Julkisen talouden suunnitelmaan (JTS)**
- JTS toimii myös EU:lle toimitettavana vakausohjelmana – sen toteutumista valvoo VTV ja EU:n komissio.

Hallitusohjelma

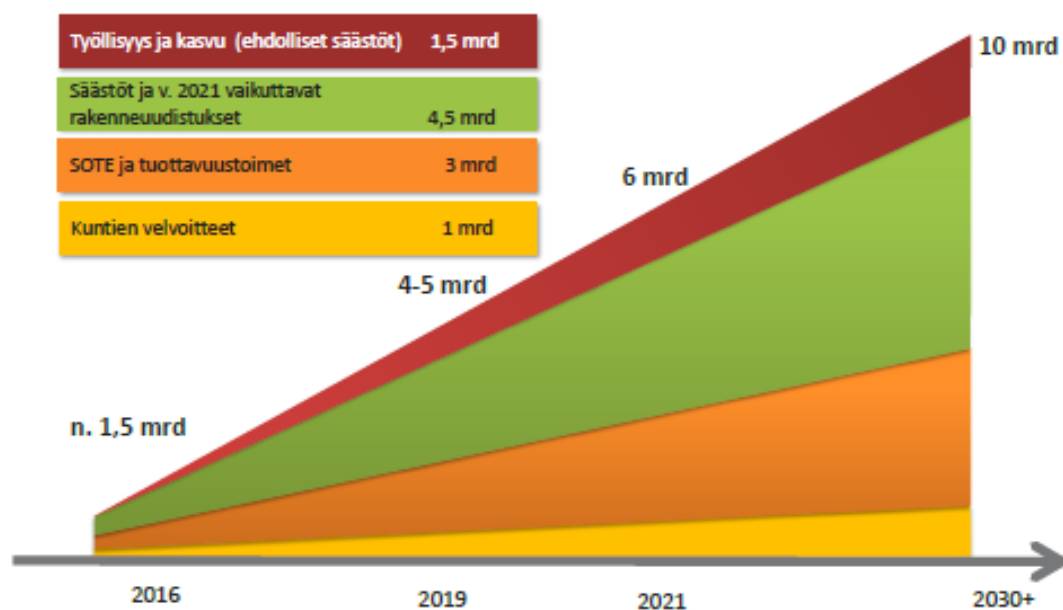
Hallitusohjelma

- Tilannekuva (vrt. 2007, 2011)
- ”Strateginen hallitusohjelma”
 - Strategiset tavoitteet (5 kpl)
 - Työllisyys ja kilpailukyky, osaaminen ja koulutus, hyvinvointi ja terveys, biotalous, toimintatavat
 - Kärkihankkeet (26 kpl)
 - Toimintasuunnitelma

Hallitusohjelma

Hallituksen säästö- ja rakenneuudistusohjelman vaikuttavuus

”velkaantuminen suhteessa bruttokansantuotteeseen taittuu vaalikauden loppuun mennessä ”

Lopuksi

- BKT jäänyt n. 15 % 2008 odotetusta, verotulot jääneet samassa suhteessa
 - Valtiolla ja kunnilla isot alijäämät
- Verotuloja lisää talouskasvun kautta, mutta kasvun varaan ei voi laskea
 - Julkisten menojen kasvu myös hidastuttava
- Hallitusohjelma sisältää oikeita elementtejä
 - Mutta se kaipaa konkretiaa ja toimeenpanoa
- Kun julkisia menoja sopeutetaan, säästöt kohdistuvat menoja eniten saaviin
 - Mutta myös hyödyt (tulevien palvelujen ja etuuksien rahoituksen turvaaminen) kohdistuvat niihin, jotka palveluja ja etuuksia tulevaisuudessa eniten tarvitsevat